

Încă un doctorat (fragment de roman)

Fifi s-a trezit în mijlocul Sălii de Consiliu a Facultății de Litere din București. Recunoștea locul, acolo își susținuse teza de doctorat. Dar ceva nu era în regulă: de sus venea o lumină puternică, aproape orbitoare. A ridicat privirea: pe tavan era montată o oglindă ovală, uriașă, înconjurată de zeci de becuri aprinse. S-a privit o clipă, mirat: pe cap avea fesul gri, din lână groasă, tricotat de mama lui, iar în rest era învelit într-o pânză lucioasă, de culoare crem, ca mantila papală sau cearceaful de la frizer. Numai că cearceaful îl acoperea în întregime, iar el îl ținea, pe dinăuntru, strâns cu ambele mâini. Curios, l-a deschis puțin și s-a uitat în jos: era complet dezbrăcat, pe el doar cu boxerii roșii și, în picioare, cu șosetele negre. Sub fund, taburetul lui albastru din bucătăria de pe Bulevardul Saturn. Speriat, a strâns cearceaful la loc. Apoi și-a coborât privirea.

În fața lui, la o masă lungă și lată, de mahon, pe ei cu un fel de halate vișinii, pe cap cu o tocă de aceeași culoare, cu un ciucure auriu, ca membrii Curții Supreme, cei șase membrii ai... Comisiei de Doctorat? Aproape sigur. În centru, trona decanul Raul Donea Gorjanu, un septuagenar cu o față masivă, imperială, un nas mare, acvilin, doi ochi albaștri, pleoape grele, sprâncene groase și albe și o mustață tot albă, tunsă scurt. Îl încadrau profesoarele Aliona Verbinski Simionescu, o sexagenară înaltă și slabă, bine conservată, cu fața prelungă, ten alb, ochi căprui și trăsături severe, cu păr negru, drept și lucios, tuns cloche și cu breton, ca Mireille Mathieu, și Elena Morcov Dăbuleanu, o gospodină micuță și plinuță, de 50-60 de ani, roșie în obraji și zîmbitoare, cu doi ochi mici și albaștri. Încadrate, la rîndul lor, de profesorii Cosmin Bratu și Vasile Peteanu. Mai într-o parte, cu fața tristă și o privire disperată, dar cu aceeași ținută demnă, de matroană romană, ultima lui nevastă, Claudia Șoptorean.

Prudent, a întors capul: sala era pustie. A simțit cum îl cuprinde panica: „De ce m-au adus aici? De ce m-au învelit în cearceaf? De ce nu mai e nimeni? Ce vor să-mi facă? Trebuie să-mi susțin încă o dată teza de doctorat? Dar am susținut-o o dată și mi-au dat summa cum laude. Să se fi greșit ceva-n acte, la Departamentul Doctorate și să trebuiască să...? Sau ministerul, între timp, a hotărât că...? Nu e corect! De ce-s îmbrăcați ca niște judecători? M-o fi reclamat cineva că am plagiat? Și de ce, în comisie, sînt șase, nu patru, ca ultima dată? Să se fi schimbat re-

gulamentul? Decanul Donea și doamnele Verbinski Simionescu și Morcov Dăbuleanu au fost și data trecută, dar ceilalți? Unde e profesorul Herșcovitz? Ce caută ăștia trei în locul lui? Profesorul Bratu, înțeleg, e șeful meu de catedră. Dar profesorul Peteanu? El e fenomenolog, nu semiotician... Și Claudia?!... De cînd a ajuns prof plin și e-n comisii de doctorat? Dacă vrea să se răz-bune că...?”

N-a avut timp să se perpelească, pentru că decanul Raul Donea Gorjanu s-a ridicat în picioare:

– Bună seara tuturor! Declar deschisă ședința de susținere a tezei de doctorat a candidatului Florin Angelescu Drăculea, zis Fifi! Noi îl cunoaștem pe Fifi de multă vreme, din anul I. A fost un student silitor, membru al Cercului de Semiotică, condus de mine, firește. Îi cam plăcea să tragă la măsea, un păcat venial, totuși... Am auzit că în ultima vreme s-a lăsat și e un abstinent model. Felicitări! În schimb, se pare că are o nouă pasiune. Gurile rele spun chiar că ar fi vampir... Dar nu contează. Nu pentru noi. Pe noi nu ne interesează viața privată a studenților noștri, ci performanțele lor intelectuale. Vom discuta opera, iar nu persoana. Cu bune, cu rele, sîntem, totuși, într-o democrație.

Și i-a făcut cu ochiul lui Fifi. Acesta a simțit că-i mai vine inima la loc.

– Pentru celeritate și pentru a nu stresa inutil candidatul, a continuat decanul Donea pe același ton bonom, am hotărât ca această ședință publică să se desfășoare numai între noi, cu ușile închise. În ultima vreme, sala era plină de tot soiul de neaveniți. Poate că ar trebui să facem niște permise speciale pentru cei care doresc să asiste la susținerea unei teze de doctorat sau niște abonamente, ca la teatru sau la concerte. Cum iar s-au tăiat fondurile și se cere autofinanțare, ar fi o sursă perfect legală de venit. Cine vrea să asiste la o teză de doctorat să plătească. Doar e un spectacol intelectual, nu-i așa? Am scăpa, totodată, de tot soiul de neica nimeni, care se fiție pe-aici, trag cu urechea și apoi se duc și spun în stînga și-n dreapta vrute și nevrute. Doctoratul nu e pentru orice terchea-berchea, participarea la susținerea unei teze presupune o minimă competență și o minimă deontologie. O fi universitatea spațiu public, dar nu pentru oricine.

Totodată, am hotărât să renunțăm la mascarada citirii referatelor membrilor comisiei. Fiecare dintre noi știe ce a scris.

Referatele i-au fost comunicate din timp candidatului, care a fost de acord cu ele. Și, conform legii, au fost postate pe site-ul facultății.

A băut tacticos din paharul cu apă din fața sa și a reluat:

– Fifi e un original. Acum un an și jumătate, în această sală, și-a susținut prima teză de doctorat „Semioza uitării și amintirii la Marcel Proust”. Comisia, normal, am prezidat-o tot eu. Atunci, i-am dat summa cum laude. Dar, ambițios și tenace, Fifi nu s-a lăsat și a mai scris încă o teză: „Semioza vampirului. Realitate, existență, vis”. Vrea să devină dublu doctor. O premieră în istoria facultății noastre. Poate că are dreptate: doctori sînt destui, mai ales în ultima vreme, cu născocirea asta europeană, Agenda Bologna. Dublu doctor parcă ar mai însemna ceva. E drept, eu sînt multiplu doctor honoris causa al universităților din Riondo, Vladivostok, Dubrovnik, Ulan Bator, Tampere, Honolulu, Kuala Lumpur și așa mai departe. Dar ca mine sînt puțini. Subiectul tezei e interesant, la granița dintre semiotică și studiile culturale: vampirul... Numai vampirii nu ne mai lipseau, că-n rest aveam de toate! Dar teza are bibliografia la zi. Va trebui să o judecăm, să dăm un verdict. Vom începe cu capetele de acuzare... Stai liniștit, Fifi, glumeam... Era vorba de referatele membrilor comisiei... Dar, cum am spus, vom trece direct la întrebări. Voi începe chiar eu.

Spontan, Fifi s-a ridicat din nou în picioare. Decanul Donea a zîmbit subțire, pe sub mustață, și i-a zis, binevoitor:

– Nu-i nevoie să te ridici. Poți răspunde la fel de bine stînd jos. E mai comod pentru tine și mai convenabil pentru comisie. Nu ești aici la judecată, ci la o discuție între colegi. Apropo de titlul tezei, vrei să spui că viața se deosebește ontologic și imaginat de text, adică de literatură?

– Păi... nu, domnule profesor, prea bine știți că nu. Cum chiar dumneavoastră ați demonstrat, în acel opus magnum al studiilor literare din țara noastră, „Viața textului, textul vieții”, cele două nu pot fi separate, distinse decît euristic. Ce am vrut eu să arăt este că, pentru orice om, indiferent de felul în care se alimentează, dacă e vegetarian sau carnivor, vampir sau doar alcoolic, nu există decît banda lui Moebius a existenței.

– Mulțumesc, m-am lămurit! Băiatul știe meserie... Aliona, te rog!

La auzul numelui conducătoarei lui de doctorat, Fifi s-a ridicat, din nou, în picioare. La rîndul ei, profesoara s-a ridicat și, cu o voce răgușită, à la Edith Piaf, vorbind rar, a început:

– Fifi dragi, poți nie iexplici și nouă șie loc ocupă, în tiexistența ta die vampir, fimeili... Să zîșem, Bubu și Lulu, mai ales aista din urmî, care pare mai strașnică. Din punct die vederi

siemiotic, bunînțeles... Da' și stokhastic, car'vasăzică șie rol joacă în liubov întîmplarea. Țiu minte, cînd îmi fășeam doctoratul la Maskva, cu prafiesorul doctor docient habilitat, Șamil Hagibei Bagration, la un moment anume, aiesta mi-o zis: „Alionă, Alionă, după o habă di timp, o să-ți dai sîngură sama că căile semioticianului îs pline di surprize”. Iară liubovul îi mai degrabî surpriză, car'vasăzică adevăr stokhastic. Așa încît viitorul îi nouăzășî di procenti semiotic, da' zășî procenti îi hazardul întîmplării. Iată că și tu ne-ai surprins, cu vampirul ista al tău, duglișule și nazdravanule! Car'vasăzică: cum stă treaba vampirului, cu muieretul, în jeneral, da' și-n special? Bunînțeles, siemiotic, siemiotic și stokhastic. Nu altminteri, că pe așelea le mai știm și noi.

Și a privit șăgalnic spre decanul Donea, care a zîmbit subțire, pe sub mustața lui albă, tunsă scurt. Fifi a început să se legene, de pe un picior pe altul.

– Păi... cum să stea? Bine... Adică rău... Nevestele l-au părăsit una după alta... Iar tinerele studente se tem de el, le e frică că vrea să le bea sîngele. Dar el – vai de capul lui! – e un om pașnic, sensibil, n-ar omorî nici o muscă. Cum să le bea sîngele, cînd el nici nu le înțelege măcar? Cum explicați și dumneavoastră în „Semiotica feminității. Existența comunicării nonverbale între sexe”, femeia e, în ultimă instanță, o enigmă pentru orice bărbat.

– O sută di procienti coriect! Da', pîn la urmî și la urmî, și le fași la muieri, le suji sînjele au ba? Numa lor, ori și la barbați? Și-ți plac fetili mari au fimeili coapti, car'vasăzică cu ceva meșteșug? Că nu-s totuna. Cum zîșea și bunelul meu, Trofin Ernestovici, hie-i țărna ușoarî: „Una-i juninca nenvățati și alta-i vaca ce-o tras la jug”.

– Păi... îi plac și unele și celelalte. Numai de l-ar plăcea și ele pe el... În ce privește sîngele, vampirul contemporan se opune discriminării sexuale.

– Coriect, coriect! Bini zîși! Da' io mai am o întrebărucă pentru Fifilică aista al nost, una nesemiotici, personalî: di șe be vampiru' sînje? Da' ci, vinu' nu-i bun?

Și iar a privit galeș spre decanul Donea, care-a zîmbit pe sub mustață. Fifi a continuat să se legene de pe un picior pe altul:

– Nu știu ce să spun... Desigur, vinul e bun, e foarte bun, dar pentru persoanele... ăă... mature, cu experiență de viață... Și cu... un organism sănătos. Vampirul e și el un om... desigur, totuși unul... așa... bolnav, da, bolnav! Nu bolnav-bolnav, dar totuși bolnav. Să zicem cu dizabilități. Pentru el sîngele e și o băutură de plăcere, dar mai ales un medicament.

– Miedicament?, s-a mirat doamna Aliona Verbinski Simionescu. Zîși? Așé, ca moarea di varzî cînd iești mahmur?

Proză

– Da, da!, a aprobat-o Fifi bucuros. Vampirul e o persoană mereu mahmură, mereu confuză, pentru el viața e vis. Doar când bea sînge i se limpezește mintea, se trezește din visul imaginației, devine el însuși... Sigur, vinul e mai bun, mult mai bun, dar dacă nu-și mai poate permite să..., vampirul ce să facă? Se mulțumește cu sînge. Nu ne alegem destinul.

– Asta așa-i! l-a aprobat, dînd din capul ei de Mireille Mathieu la senectute, doamna Aliona Verbinski Simionescu. Și ieu am voit a mă fași vînzatoari la cofetarie, că tare-mi plășiau dulșurili, mai ales șele di la fabrica noastră, „Bucuria”, di la Chișnău, renumită-n toată Uniunea Savietică, și iată-mă-s semioticiani. Miersi, Fificică dragă, miersi! Da' tot nu mi-ai spus pînă la capăt și fași vampirul cu muierile? Să zîșem cu o studentî, că doară și studentii îs fimei. Da' nu numa așé, tieoretic, ci și la concret, la comunicari nonverbalî, la ghidușii, zbunguieli și alte alea. Sau vampirul, sărăcuțul, îi, car'vasăzică o țîrucă cam neputincios? Zi-o p-ai-a dreaptă, nu ti mai da după copac...

– Cu mare plăcere, doamna profesoară! Încă n-am ajuns la o concluzie, sînt, din acest punct de vedere, într-o fază preliminară a cercetării. Totuși, ca o ipoteză provizorie de lucru: vampirul nu-i chiar impotent. Doar stresat. Pentru el, femeile, mai ales cele frumoase și sufletiste – ca dumneavoastră, dacă-mi permiteți – sînt nu doar semnificative, dar și semnificante. Iar studentele sînt mai mult decît un trup viu, palpitînd de dorință, sînt un semn. Vampirul, mai ales cel postmodern, nu le caută, nu stă la umbra lor, cum ar spune Marcel Proust, ca să le sugă sîngele. Pe acesta îl bea, pur și simplu, din pahar. El caută în orice femeie lanțul care leagă sexele dincolo de contingent, inclusiv prin semiotica comunicării nonverbale.

– Isteț răspuns. Miersi, Fificică dragî!, a dat din cap aprobator și s-a așezat.

– Și acum, a intervenit decanul Donea, fosta mea studentă și doctorandă, Elena Morcov, de la Sibiu. Te vede omul tot mai rar, dar tot frumoasă ai rămas... Te rog, Nuți dragă!

– Aș vrea să-l întreb pe candidatul Fifi dacă distinge, semiotic, între vampiri: vampirii buni versus vampirii răi? Și, dacă da în ce ar consta această deosebire, cum s-ar putea ea traduce semasiologic?

– Da... da... desigur. Evident, există vampiri buni și vampiri răi. Depinde de poziția locutorului: dacă acesta e vampir, toți vampirii sînt buni. Dacă nu e vampir, însă, toți vampirii sînt răi. Dar eu, în teza mea, am utilizat și un alt criteriu de clasificare: vampirii sălbatici versus vampirii domestici, civilizați. Cei dintîi trăiesc în catacombe, bîntuie noaptea pe străzile orașului, sar la gîtul cîte unui trecător singuratic și-i sug sîngele. Pe aceștia i-am conotat cu minus. Dar există vampiri care duc o viață normală,

au meserii onorabile, muncesc mult, deși nu sînt întotdeauna plătiți pe măsura muncii. Dar ei nu se revoltă niciodată, nu atacă pe nimeni, respectă contractul social. Sînge nu beau decît dacă li se oferă sau își cumpără. Cînd au, beau, cînd nu, nu. Pe aceștia i-am conotat pozitiv. Sînteți satisfăcută?

– Da, da!, și-a fluturat doamna Morcov Dăbuleanu buclele blonde. Tu, Fifi, întotdeauna ai fost un băiat atent, drăguț și respectuos.

– Mulțumesc, dragă Nuți! Urmează doamna profesoară Claudia Șopterean, colega noastră de la Zalău, o premieră în comisiile noastre. Claudia s-a ridicat, în toată măreția ei de ardeleancă:

– Dar e pedagogic ce-ai făcut, Flory dragă?!, l-a întrebat, cu reproș în voce, roșie toată la față. Cum de-ai ajuns să te destrăbălezi, și încă cu două studente?... Cum ai putut, Flory, să decazi într-atît, cum ai putut?!

Și a izbucnit în lacrimi. Fifi a plecat ochii în pămînt și a început să-și frece mîinile, cu degete lungi și subțiri, pătate de tutun:

– Dragă Clau... aa... stimată doamnă profesoară... Te rog... vă rog, nu plîngeți! Țsta a fost fatumul. Ce era să fac? Desigur, nu e prea pedagogic ce am făcut, dar cred că e, totuși, semiotic. Multe din cele reproșate de tine, dragă Claudia, numai ți s-au părut, n-au fost reale. De altfel, nici eu nu știu exact ce-a fost real și ce nu. Și nu m-am destrăbălat, ci am realizat niște experiențe pragmatice și erotico-comunicaționale preliminare, necesare elaborării tezei. Dacă e să fim foarte exacti, semantico-stochastic și aritmetic, nu a fost decît una, Lulu, nu două. Că, în rest, cu Bubu, ce-am făcut? Am povestit, am cîntat, am dansat... Ce e rău în asta?

– Așa-i, așa-i, l-a aprobat bonom decanul Donea. Candidatul e tînăr, fierbe sîngele în el, are și el nevoie de puțină distracție. De aceea, dragă Claudia, n-are rost să plîngi... Știi și tu ce făceai cînd erai boboc... Ai mai călcat pe lingă, nu-i așa? Că nimeni nu e Fecioara Maria. Să ne-amintim cum eram la vîrsta lui. Deși, unii dintre noi, nici acum... Claudia dragă, hai, potolește-te odată!... Așa... așa... Se vede că ai emoții, că ești pentru prima dată într-o comisie de doctorat. Dar cu timpul ai să te obișnuiești... Așa... Iar tu, Fifi, termină odată răspunsul!

– Mulțumesc, domnule decan! Sine ira et studio, contează doar rezultatul final, ce am scris în teză. Eu am făcut semioza realității și existenței din perspectiva vampirului. Și atît. Poate că nu e suficient, că poate nu am avut în vedere și dimensiunea pedagogică, dar a fost cu aprobarea conducătoarei de doctorat, doamna profesoară Verbinski Simionescu.

Decanul Donea s-a întors spre Aliona:

– Așa e?

– Da, a confirmat aceasta, dînd din capul ei de Mireille Mathieu la senectute.

– Deci, s-a tranșat!, a continuat decanul bonom și i-a făcut cu ochiul lui Fifi. La noi, cuvîntul conducătorului de doctorat e lege. În rest, o s-avem noi grijă să-l strunim pe mai tînărul nostru coleg.... Urmează profesorul Vasile Peteanu, de la Brașov... Te rog!

– Vreau să-l întreb pe colegul Fifi dacă experiența revelatoare a vampirului e sau nu saturată. Are vampirul întotdeauna la îndemînă suficient sînge pentru a duce revelația pînă la capăt?

– Păi... Deși e o întrebare de fenomenologie pură, în care domnul profesor e cel mai mare specialist de la noi din țară, am să încerc să răspund. Și da, și nu. În aparență, da: la un moment dat, există o sticlă plină de „Life essence”. Dar, în esență, nu, pentru că ea se poate goli oricînd. Semiotic, supraîncărcarea de sens – sau de sînge, dacă vrei să folosim un termen existențialist – a vampirului duce la golirea sticlei, id est a realității fenomenale. Și invers. De aceea am vorbit și de o bandă a lui Moebius textențialistă a sticlei de „Life Essence”.

– Exact! Foarte bun răspunsul. De altfel, într-o cercetare încă în curs, eu însumi încerc să demonstrez, cu o bibliografie actualizată, că experiența revelatoare a vampirului are un specific al ei: se golește de pneuma pe măsură ce se saturează. Saturația e, necesarmente, o trecere într-o altă stare, în care viul, palpitul lui nu mai sînt decelabile. Am să-mi permit, cu acordul colegului Fifi, să numesc acest fenomen, în studiul pe care-l voi publica: paradoxul vampirului. Pînă să bea sînge, vampirul e-n stadiul maxim de vampir, dorința, nevoia nesatisfăcută îl aduc într-o stare paroxistică. Dar, după ce a băut, finalmente, încetează să mai fie vampir, e un om ca toți ceilalți. De altfel...

– Am înțeles, am înțeles, l-a întrerupt, zîmbind, decanul Donea. Colegul de la Brașov poate continua această foarte interesantă discuție cu candidatul Fifi pe tren, la întoarcerea casă. Acum orele sînt înaintate, ne așteaptă și o binemeritată sindrofie, academică, desigur, și mai trebuie să-l ascultăm și pe profesorul Bratu, tot de la Brașov, șeful de catedră al candidatului, baciul lui, ca să zic așa. Și el fost student și doctorand al nostru. Te rog, dragă Cosmin!

– Mulțumesc, domnule decan!... Ei, ce să zic? Să fie-ntr-un ceas bun! Vampir-nevampir, dragă Fifi, tu ai rămas același băiat de gașcă, deși, din păcate, nu mai treci pe la terasa „Sub Tei” și „Barul Ziariștilor”. Să știi că ne lipsește știința ta, competența ta semiotică, discursul tău impecabil. De cînd nu mai vii, a scăzut mult IQ-ul grupului nostru. Dar ne descurcăm și noi cum putem. Domnul decan Donea, care mi-a fost și mie conducător

de doctorat, și-i sînt recunoscător, că am învățat multe de la dumnealui, știe prea bine că nu vremile sînt sub om, ci bietul om sub vremi, cum zice și cronicarul. Acum, că te-ai ajuns, că ești boier, nepotul lui Vlad Țepeș, și ți-ai tras și o gagică clasa I, să nu uiți de unde-ai plecat! Că semioza-i bună, dar mai bun e un Murfatlar sau un Jidvei. Nu-i așa, domnule decan?

– Ai dreptate, Cosmin dragă, i-a răspuns bonom decanul Donea, dar ai uitat de întrebarea pentru Fifi. Te rog, una scurtă, că se apropie miezul nopții.

– Da...întrebarea...Da... Cum se legitimează vampirul?

Fifi a simțit că prinde curaj, că poate să spună tot ce gîndește:

– Cum să se legitimeze? În nici un fel. Din păcate, nu există legitimație de vampir. Deocamdată. Societatea e plină de pre-judecăți, vampirul e încă ținut în debaraua simbolică, instituțională și mentalitară. Ar fi prematur și periculos să-și afirme identitatea: ar fi discriminat, umilit, vînat chiar. Neînțelegerea, în ce-l privește, e aproape totală. Am încercat să o înlătur prin teza mea de doctorat, fie și parțial, dar... În viitor, însă, cînd se va inventa sîngele artificial, cînd acesta se va găsi la orice bar sau raion de băuturi din supermarketuri, atunci sigur că vor exista și legitimații de vampir. Ca pentru orice categorie defavorizată. Nu m-am gîndit încă la ce le-ar folosi... Poate pentru locuri speciale de parcare, bilete gratuite în stațiunile balneoclimaterice... Sau, da, reducerea tarifului de cazare la hotel, cînd nu mai au sînge, sînt foarte oboșiți și le e somn.

– Mda, un răspuns destul de inteligent, a mustăcit decanul Donea. Înainte să încheiem, aș mai vrea să-i mai pun lui Fifi o singură întrebare: o să-i spui mamei tale, distinsa doamnă Eufrosina Angelescu Drăculea, de relația ta cu Lulu sau nu?

– Păi... mai degrabă nu. Semiotic, nu e semnificativ, iar în ceea ce privește...

– Foarte bine, că oricum află singură!... Și acum, propun să trecem alături, în biroul meu, unde ne așteaptă bucate alese.

Toată lumea s-a ridicat în picioare, dar, cu un gest autoritar, decanul Donea le-a făcut semn să se așeze la loc.

– Ah, era să uit! Eu zic să-i dăm candidatului summa cum laude, că oricum i-am mai dat odată. Toată lumea de acord?... Da?... Mulțumesc! Semioza susținerii s-a încheiat cu bine. La masă! Am înțeles că avem și vinuri premium. Și – cine știe? – poate se găsește și un pahar de „Life Essence” pentru mai tînărul nostru coleg.

Fifi a înghițit în sec și a simțit că-i e îngrozitor de sete.

(Fragment din romanul *Nepotul lui Dracula*, în curs de apariție la Editura „Aula”)

Tânăselea